

ÖZEL ÖĞRETİM KURUM ADLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Muna YÜCEOL ÖZEZEN*

Özet

Bu makale, Adana'daki özel öğretim kurum adlarının belirlenmesi ve böylelikle bu "eğitim" kurumlarının Türkçe sözcük kullanmayla ilgili seçimlerinin ortaya konulması amacıyla hazırlanmıştır. Türkiye'de yapılan ad bilimi (onomastik) çalışmalarının daha çok tarihsel adlara yönelik olarak yapıldığı bilinmektedir. Ancak bu çalışmayla görülmüştür ki, günümüzdeki bazı özel yer adları da yakın geleceğe yön verecek günümüz insanının kültürel özelliklerinin, toplum bilimsel görünümünün ve Türkçeye ilgili tutumlarının ortaya konması bakımından önemlidir ve bu bakımlardan incelemeye değerdir.

Anahtar Sözcükler: Ad bilimi (onomastik), yer adları, toplum dil bilimi

Giriş

Genel söz varlığı incelemelerinin özel bir kolunu oluşturan ad bilimi (onomastik) çalışmalarının bulguları, genel tarihten kültür tarihine, halk biliminden toplum bilimine, psikolojiden edebiyat tarihine birçok alana veri oluşturmaktadır. Öyle ki, ad bilimi alanındaki çalışmalarda, başlangıçta dil bilimi dışında kalan bu alanlara katkının amaçlandığı bilinmektedir (Aksan, 2007, 94). Başka bir deyişle, ilk ad bilimi incelemelerinde genel tarihe; örneğin Türklerin ana vatanının belirlenmesi, göç yollarının ortaya konulması, farklı boy ve kavimlerle siyasal ve kültürel ilişkilerinin ortaya konulması gibi konulara katkı sağlanması amaçlanmış ve böylelikle özel adlar hep tarihsel bağlamda ele alınmıştır. Oysa günümüzdeki özel ad tercihleri (kişi adları, site, toplu konut, tatil köyü ve otel adları, yakın dönemde konulan mahalle, köy, semt ve cadde adları vb.) de günümüz insanının, beğenilerini, moda eğilimlerini, toplumun kültürel, toplumsal, psikolojik ve hatta siyasal görünümünün dile yansımalarını göstermesi bakımından ilgiye değerdir.

Daha önce Türkiye'de otel, tatil köyü ve toplu konut adları üzerine hazırlanan bir çalışmayla, günümüzün bu alandaki tercihlerinin şu an içinde bulunulan kültürel açmazları ortaya koyduğu gibi, yakın gelecek konusunda da fikir verici olduğu vurgulanmıştı (Özezen, 2006, 563). Bu çalışmada ise konu başka bir düzlemde araştırılacak ve dil kullanımı bakımından azami düzeyde dikkatli ve bilinçli olması beklenen özel eğitim kurumlarının kendileriyle ilgili olarak tercih ettikleri adlar incelenecektir. İncelemenin verileri, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Web Sitesi'nden (www.ookgm.meb.gov.tr/Okulliste.aspx), 19 Mart 2008 tarihinde, Adana'yla ilgili olarak verilen bilgilerden elde edilmiştir. Dolayısıyla inceleme, yalnızca Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı ve yalnızca Adana'daki özel öğretim

* Yrd. Doç. Dr.; Çukurova Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak., Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

kurumlarını içermektedir. Ulaşılan bulgular, özel öğretim kurumlarının adlandırılmalarıyla ilgili olarak Türkiye’deki genel görünüm hakkında fikir verebileceği gibi, Adana’daki genel eğilimlerin ve seçimlerin sonucu da olabilir. İnceleme, sözü geçen resmî sitedeki adlandırmalar esas alınarak yapılmıştır. Ancak bu kurumların tür olarak belirlenimleri ve özel adlarıyla ilgili olarak, resmî adlandırmalarla günlük kullanımlar arasında az çok değişiklikler olduğu (Örneğin belirgin levha ismi *English Home* olan ve genel olarak da bu isimle bilinen dershanenin resmî ismi, *A. D. K. Avrupa Dil Kursları*dır. Öte yandan *Özel Adana Başak Dershanesi*, basit bir eksiltiyle günlük kullanımda *Başak Dershanesi* ismiyle tanınmaktadır.) gözden uzak tutulmalıdır. Çalışmada özel öğretim kurumlarının –varsa şubeleri- ayrı veriler olarak değerlendirilmiştir.

Adana’da 317’si Seyhan, 32’si Yüreğir, 21’i Ceyhan, 20’si Kozan, 8’i İmamoğlu, 3’ü Karataş, 2’si Pozantı, 2’si Tufanbeyli, 1’i Yumurtalık, 1’i Aladağ ve 1’i Karaisalı’da olmak üzere toplam 408 özel öğretim kurumu bulunmaktadır. Bu özel öğretim kurumlarının türlerine göre dağılımları ise *Tablo1*’de olduğu gibidir:

özel öğretim kurum türleri	ilçeler										
	Seyhan	Yüreğir	Ceyhan	Kozan	İmamoğlu	Karataş	Pozantı	Tufanbeyli	Yumurtalık	Aladağ	Karaisalı
dershane	129	4	11	10	3	2	1	0	1	1	1
muhtelif kurs	94	7	4	6	3	1	0	0	0	0	0
motorlu taşıt sürücü kursu	34	12	5	2	2	0	1	1	0	0	0
etüt eğitim merkezi	16	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0
ilköğretim kurumu	10	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
ortaöğretim kurumu	21	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
okul öncesi eğitim kurumu	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
eğitim merkezi	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
eğitim okulu	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	317	32	21	20	8	3	2	2	1	1	1

Tablo 1: Adana’da özel öğretim kurumlarının ilçelere göre dağılımı

Tablo1’e göre en fazla özel öğretim kurumu, en büyük ve merkez ilçe olan Seyhan’dadır, bunu Yüreğir ilçesi izlemektedir. Yumurtalık, Aladağ ve Karaisalı ise özel eğitim olanaklarının en az olduğu ilçelerdir. En fazla özel öğretim kurumunu bulundurmaları bakımından, çalışmada Seyhan ve Yüreğir’de bulunan kurum adları incelenmiştir. Bunlar şöyle sıralanabilir:

◆ Muna Yüceol Özezen

(SEYHAN)

A.D.K.Özel Avrupa Dil Kursları
Adana Özel Bilge Fen Derphanesi
Adana Özel Çelebi Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Adana Özel Ekol Derphanesi
Adana Özel Yeni Sistem Derphanesi
Adana Özel Yeni Sistem Derphanesi Doğal Park Şubesi
Başkent Üniversitesi Özel Başkent Fen Lisesi
Başkent Üniversitesi Özel Başkent İlköğretim Okulu
Başkent Üniversitesi Özel Başkent Koleji
Başkent Üniversitesi Özel Başkent Lisesi
Özel 5 Ocak Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Abdullah Yanık Fen Derphanesi
Özel Açılyana Anaokulu
Özel Açılyana Özel Eğitim Kursu
Özel Ada Bil Derphanesi
Özel A'dan Z'ye Kadar Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
Özel Adana Adafen Derphanesi
Özel Adana Aday Derphanesi
Özel Adana Baraj Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Adana Başak Derphanesi
Özel Adana Bilim Derphanesi
Özel Adana Bulvar Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Adana Büyük Okyanus Derphanesi
Özel Adana Cem Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Adana Ceylan Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Adana Deniz Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Adana Dergah Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Adana Dil Eğitim Kursu
Özel Adana Ekol İngilizce Ve Bilgisayar Kursu (Derhane Bünyesinde)
Özel Adana Elit Derphanesi
Özel Adana Fen Lisesi
Özel Adana Feyza Bilgisayar Kursu
Özel Adana Final Dergisi Derphanesi
Özel Adana Final Dergisi Derphanesi Kuzey Adana Şubesi
Özel Adana Gündoğdu İlköğretim Okulu
Özel Adana Gündoğdu Koleji
Özel Adana Gündoğdu Lisesi
Özel Adana Hamle Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
Özel Adana İlköğretim Okulu
Özel Adana Koleji
Özel Adana Lisesi
Özel Adana Metod Dergisi Derphanesi
Özel Adana Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Adana Murat Açıköğretim Ve Bilgisayar Kursları
Özel Adana Müzik Kursu
Özel Adana Onur Derphanesi
Özel Adana Sentez Muhasebe Ve İktisat Kursu
Özel Adana Star Akşam Lisesi
Özel Adana Şimşek Derphanesi Baraj Yolu Şubesi
Özel Adana Şimşek Derphanesi Merkez Şubesi
Özel Adana Ufuk Derphanesi
Özel Adana Uğur Derphanesi Güzelyalı Şubesi
Özel Adana Uğur Derphanesi Merkez Şube
Özel Adana Uğur Derphanesi Turgut Özal Bulvarı Şubesi
Özel Adana Yeni Boyut Derphanesi
Özel Adana Yeni Kavram Derphanesi
Özel Adana Yeni Kavram Derphanesi Turgut Özal Bulvarı Şubesi

Özel Adana Zafer Derphanesi
Özel Adana Zafer Derphanesi Barajyolu Şubesi
Özel Adana Zafer Derphanesi Evren Bulvarı Şubesi
Özel Adana Zirve Derphanesi
Özel Adana Zirve Derphanesi Barış Manço Bulvarı Şubesi
Özel Akçay Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Akdeniz İlköğretim Okulu
Özel Akdeniz Koleji
Özel Akdeniz Lisesi
Özel Akgün Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
Özel Altneller Bilgisayar Açıköğretim Ve İngilizce Kursu (Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Bünyesinde)
Özel Altneller Bilgisayar- İngilizce Ve Açıköğretim Kursu Sular Şubesi
Özel Altneller Bilgisayar Kursu
Özel Altneller Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Altneller Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Kuzey Adana Şubesi
Özel Altneller Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Sular Şubesi
Özel Altneller Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
Özel Asım Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
Özel Asya Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Aşama Dergisi Derphanesi
Özel Avrupa Derphanesi
Özel Aydın Fen Derphanesi
Özel Barajyolu Fen Bilimleri Merkezi Derphanesi
Özel Baran Meslek Kursları
Özel Başarı Ayrıntı Derphanesi
Özel Beşgen Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
Özel Bilgi Eğitim Derphanesi
Özel Bilgi Test Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
Özel Bilimkent Fen Lisesi
Özel Bilimkent İlköğretim Okulu
Özel Bilimkent Lisesi
Özel Bilimkent Lisesi
Özel Birebir Haziran Derphanesi
Özel Bireysel Eğitim Modeli Derphanesi
Özel Biricik Can Anaokulu
Özel Boğaziçi Pi Derphanesi
Özel Büyük Akademi Dergisi Derphanesi
Özel Büyük Atlas Açıköğretim Kursu (Derhane Bünyesinde)
Özel Büyük Atlas Derphanesi
Özel Büyük Doruk Anafen Derphanesi
Özel Büyük Öncü Derphanesi
Özel Büyük Sınav Dergisi Derphanesi
Özel Büyük Sınav Dergisi Derphanesi Kuzey Adana Şubesi
Özel Ceylan Bilgisayar Kursu
Özel Ceylan Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Turgut Özal Bulvarı Şubesi
Özel Coşku Pi Analitik Derphanesi
Özel Çağdaş Bilgi Derphanesi
Özel Çağdaş Yeditepe Derphanesi
Özel Çiğdem Can Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
Özel Çukurova Bilfen Anaokulu
Özel Çukurova Bilfen Fen Lisesi
Özel Çukurova Bilfen Koleji
Özel Çukurova Bilfen Lisesi
Özel Çukurova Bilfen Lisesi İlköğretim Okulu

- Özel Çukurova Burç İlköğretim Okulu
 Özel Çukurova Gökkuşuğu Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Çukurova Kampüs Derphanesi
 Özel Çukurova Kampüs Derphanesi Turgut Özal Bulvarı Şubesi
 Özel Çukurova Pratik İngilizce Kursu
 Özel Çukurova Yeni Delta Yabancı Dil Kursu
 Özel Damla Su Estetik Ve Güzellik Kursu
 Özel Değişik Eğitimlerin Uzmanlığında Cari Organizasyon Merkezi Kursu (Deulcom) Adana Şubesi
 Özel Değişim Derphanesi
 Özel Destek Bilgi Özel Eğitim Kursu
 Özel Destina Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Detay Derphanesi
 Özel Detay Derphanesi Cemalpaşa Şubesi
 Özel Dil-Fe Ferhan Ellialthoğlu Yabancı Dil Kursu
 Özel Diva Grup Derphanesi
 Özel Doğru Tercih Derphanesi
 Özel Doruk Derphanesi Doğal Park Şubesi
 Özel Doruk Derphanesi Turgut Özal Bulvarı Şubesi
 Özel Dördüncü Boyut Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
 Özel Ebru Berköz Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Efecan Açıköğretim Ve Bilgisayar Kursu
 Özel Efor Bilgisayar Ve İngilizce Kursu
 Özel Egemen Bilgisayar Eğitim Kursu
 Özel Ek-Bil Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
 Özel Ekin Fen Derphanesi
 Özel Ekol Derphanesi Kenan Evren Bulvarı Şubesi
 Özel Ekstrem Derphanesi
 Özel Elini Ver Özel Eğitim Kursu
 Özel Elips Eğitim Kalite Sistem Tutarlılık Rekabet Etkinlik Merkezi Derphanesi
 Özel Elize Estetisyenlik Kursu
 Özel Emine Yüksel Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Ender Bilgisayar Kursu (Motorlu Taşıt Sürücülere Kursu Bünyesinde)
 Özel Ender Motorlu Taşıt Sürücülere Kursu
 Özel Enlem Derphanesi
 Özel Erişim Fen Derphanesi
 Özel Erkan Bilgisayar İngilizce Ve Açık Öğretim Kursu Baraj Şubesi (Motorlu Taşıt Sürücülere Kursu Bünyesinde)
 Özel Erkan Bilgisayar Kursu
 Özel Erkan Bilgisayar -Yabancı Dil Kursu Sular Şubesi
 Özel Erkan Derphanesi Baraj Şubesi
 Özel Erkan Motorlu Taşıt Sürücülere Kursu
 Özel Erkan Motorlu Taşıt Sürücülere Kursu Baraj Şubesi
 Özel Erkan Üniversite Hazırlık Derphanesi
 Özel Fırat Bilge Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
 Özel Geleceğe Umut Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Güler Yüzler Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Gülin Yurdaer Anaokulu
 Özel Gündoğdu Fen Lisesi
 Özel Güneş Işığı Özel Eğitim Kursu
 Özel Güney Adana Başak Derphanesi
 Özel Güney Doruk Derphanesi
 Özel Güney Şampiyon Derphanesi
 Özel Güzeller Özel Eğitim Kursu
 Özel Güzeller Tümay Derphanesi
 Özel Hamiyet Yüce Anaokulu
 Özel Hazal Özel Eğitim Kursu
 Özel Hep Gülen Gözler Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Işık Derphanesi (Merkez)
 Özel Işık Derphanesi Barajyolu Şubesi
 Özel Işık Derphanesi Hayal Park Şubesi
 Özel Işık Derphanesi Küçüksaat Şubesi
 Özel Işık Derphanesi Seyhan Şubesi
 Özel Işık Derphanesi Toros Şubesi
 Özel Işıltı Özel Eğitim Kursu
 Özel Işın Bilgisayar Ve İngilizce Kursu
 Özel Işın Derphanesi
 Özel İbrahim Doğru Özel Eğitim Kursu
 Özel İlk Çizgi Anafen Derphanesi
 Özel İlk Çukurova Derphanesi
 Özel İlk Kariyer Etüt Eğitim Merkezi
 Özel İlk Limit Derphanesi
 Özel İlk Nehir Motorlu Taşıt Sürücülere Kursu
 Özel İlk Özlem Motorlu Taşıt Sürücülere Kursu
 Özel İlk Turuncu Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel İlkadam Anaokulu
 Özel İlke Girne Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi (Kurs Bünyesinde)
 Özel İlke Girne Yabancı Dil Ve Bilgisayar Kursu
 Özel İlkem Bireysel Eğitim Derphanesi
 Özel İlker Uçkardeş Motorlu Taşıt Sürücülere Kursu
 Özel İlnur Kara Bireysel Eğitim Derphanesi
 Özel İmce Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel İsalet Derphanesi, Özel İşlem Derphanesi
 Özel İyigünoğdu Açıköğretim Kursu
 Özel İyigünoğdu Derphanesi
 Özel Kapsam Derphanesi
 Özel Karaisalı Emre Motorlu Taşıt Sürücülere Kursu
 Özel Karaisalı Motorlu Taşıt Sürücülere Kursu
 Özel Kariyer Kültür Derphanesi Kenan Evren Şubesi
 Özel Kariyer Kültür Derphanesi Turgut Özal Şubesi
 Özel Kartaneleri Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Katılım Derphanesi
 Özel Kelebekler Anaokulu
 Özel Kobel Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
 Özel Koza Derphanesi
 Özel Kozan Bilim Derphanesi Adana Şubesi
 Özel Kök-Dil Yabancı Dil Kursu (Derşane Bünyesinde)
 Özel Kriter Derphanesi
 Özel Kurttepe Metod Dergisi Derphanesi
 Özel Kuruköprü Güney Derphanesi
 Özel Kuzey Adana Boğaziçi Pi Derphanesi
 Özel Kuzey Doruk Derphanesi
 Özel Leyla Hanım Özel Eğitim Kursu
 Özel Lider Derphanesi
 Özel Lider Derphanesi Güzelyalı Şubesi
 Özel Matematik Dünyası Derphanesi
 Özel Mat-Fen Derphanesi Adana Şubesi
 Özel Mavi Yol Açıköğretim Kursu
 Özel Megadil Bilgisayar Ve İngilizce Kursu
 Özel Mehmet Aşlamacı Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi

◆ Muna Yüceol Özeken

Özel Mehmet Öge İlköğretim Okulu
Özel Mem (Modern Eğitim Merkezi) Dershanesi Reşatbey
Şubesi
Özel Minecan Anaokulu
Özel Minik Serçe Anaokulu
Özel Modern Eğitim Merkezi Dershanesi Yeniceami
Şubesi
Özel Modern Fen Merkezi Dershanesi
Özel Modern Üniversite Dershanesi
Özel Momentum Dergisi Dershanesi
Özel Nermin Abla Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Nevzat Korkmaz Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Nuriye Balçık Özel Eğitim Kursu
Özel Nüket Önal Dil Kursu
Özel Olguner Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Orkun Bilişim Bilgisayar Kursu
Özel Otoban Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Ova Birey Dergisi Dershanesi
Özel Ödevim Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
Özel Öncü Çukurova Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Öz Gelişim Dershanesi
Özel Öz Özkan Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Özde Etüt Eğitim Merkezi
Özel Özkarol Dershanesi
Özel Özkarol Yabancı Dil Kursu (Derşane Bünyesinde)
Özel Özkobel Bilgisayar Eğitim Merkezi Kursu
Özel Perihan Üçgül Fen Lisesi
Özel Perihan Üçgül Lisesi
Özel Piramit Dershanesi
Özel Platon Bilişim Akademisi Bilgisayar Yabancı Dil Ve
Avçılık Kursu
Özel Reha İngilizce Dil Kursu
Özel Ruhi Efe Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
Özel Seçkin Pusula Dershanesi
Özel Sedef Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Sevgiyle Elele Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Sevinç Abla Araz Özel Eğitim Okulu
Özel Sevinç Ökem Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
Özel Seviyem Dershanesi
Özel Seyhan Bilge Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Sezgin Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Son Yankı Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
Özel Sosyal İktisat Eğitim Merkezi Fen (Siem-Fen)
Dershanesi
Özel Sühayla Tokyay Fen Dershanesi
Özel Şahandar Eylül Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
Özel Şirin Minik Kalpler Anaokulu
Özel Şişman Aday Dershanesi
Özel Tarkim Havacılık Kursu
Özel Tokyay Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
Özel Tolga Sarıyıldız Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Toros Eğitim Kurumu Dershanesi
Özel Toros Eğitim Kurumu Dershanesi Güzelyalı Şubesi
Özel Toros Eğitim Kurumu Dershanesi Turgut Özal
Bulvarı Şubesi
Özel Turuncu Anahtar Dershanesi

Özel Türk-Amerikan Derneği Dil Kursu
Özel Uğurlu Eller Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Umuda Adım Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Umudum Özel Eğitim Okulu
Özel Uslu Ayıldız Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Uzman Yabancı Dil Kursu
Özel Ünal Işık İngilizce Ve Bilgisayar Kurs (Motorlu
Taşıt Sürücülerini Kursu Bünyesinde)
Özel Ünal Işık Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Üst Düzey Dershanesi
Özel Üst Düzey Dershanesi 100. Yıl Şubesi
Özel Volkan Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Yaman Net Dershanesi
Özel Yarınlar Öz. Eğt. Ve Rehabilitasyon Kursu (Okul
Bünyesinde)
Özel Yarınlar Özel Eğitim Okulu
Özel Yasemin Keskin Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Yasemin Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
Özel Yaşam Yolum Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Yazılım Bilge Çocuk Etüt Eğitim Merkezi
Özel Yazılım Bilgisayar Kursu
Özel Yeni Adana Meslek Kursu
Özel Yeni Adana Ortadoğu İlköğretim Okulu
Özel Yeni Adana Ortadoğu Lisesi
Özel Yeni Alper Bilgisayar Kursu
Özel Yeni Analiz Dershanesi (Kurs Bünyesinde)
Özel Yeni Birikim Dershanesi
Özel Yeni Bulvar Çözüm Dershanesi
Özel Yeni Can Bilgisayar Ve İngilizce Kursu
Özel Yeni Cihan İlköğretim Okulu
Özel Yeni Çağlar Dershanesi
Özel Yeni Çelebi Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Yeni Duyum Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Yeni Fatih Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Yeni İktisat Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
Özel Yeni İktisadi Analiz Kursu
Özel Yeni Maraton Dershanesi
Özel Yeni Mayıs Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
Özel Yeni Modem Dershanesi
Özel Yeni Murat Bilgisayar Kursu
Özel Yeni Murat Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Yeni Otoyol Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Yeni Özal Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
Özel Yeni Set Bilgisayar Ve Yabancı Dil Kursu
Özel Yeni Sibirli Eller Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Yeni Umud Yol Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
Merkezi
Özel Yeni Utku Dershanesi
Özel Yeni Yaşam Özel Eğitim Kursu (Okul Bünyesinde)
Özel Yeni Yaşam Özel Eğitim Okulu
Özel Yeşilevler Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
Özel Yükleme - Denklem Dershanesi
Özel Zafer Dershanesi Şubesi (Kurs Bünyesinde)
Yeni Beşler Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi

(YÜREĞİR)

İstek Vakfı Özel Gönen Anaokulu
 İstek Vakfı Özel Gönen Fen Lisesi
 İstek Vakfı Özel Gönen İlköğretim Okulu
 İstek Vakfı Özel Gönen Koleji
 İstek Vakfı Özel Gönen Lisesi
 Özel Adana Ayaz Bilgisayar Ve Yabancı Dil Kursu
 Özel Adana Karşıyaka Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Adana Murat Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Adana Olgun Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Ali Ve Rukiye Özgören Fen Lisesi
 Özel Ali Ve Rukiye Özgören Lisesi
 Özel Ayaz Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Beşçınar Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Canev Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Erfidan Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Hacer Özdemir Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon
 Merkezi

Özel Işık Derşhanesi Yüreğir Şubesi
 Özel İlk Evrim Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel İlk Ögem Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Kırççekleri Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Öz Mert Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Özgüneş Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Perihan Taştan Fen Derşhanesi
 Özel Selçuk Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Tuba Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Yeni Aşıyan Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi
 Özel Yeni Bahar Özel Eğitim Okulu
 Özel Yeni Birken Derşhanesi
 Özel Yeni Çağlayan Derşhanesi
 Özel Yeni Nil Öğrenci Etüt Eğitim Merkezi
 Özel Yüreğir Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu
 Özel Yüreğir Şahin Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu

Öncelikle belirtmek gerekir ki kurumların tür belirlenimleri konusunda farklı seçimler söz konusudur. Çünkü amaçları, işleyişleri ve öğretim konuları çoğu kez aynı olan veya çok benzeyen bu kurumların *dershane*, *kurs*, *etüt eğitim merkezi*, *eğitim merkezi* vb. seçimlerle belirlendikleri görülmektedir. Ancak *Tablo 1*'den de anlaşıldığı gibi, *okul* dışındaki özel öğretim kurumlarının türsel belirlenimlerinde *dershane* adı önceliklidir. Zaten 2008 itibarıyla toplumun ağırlıklı hedefleri olan OKS ve ÖSS gibi sınavlara yönelik sistemli eğitim veren kurumlarda *dershane* adı öne çıkarken, daha az kitlesel olan konularda eğitim veren kurumlarda *kurs* adı genel seçim olarak dikkate çekmektedir. Motorlu taşıtlar için sürücü eğitimi veren özel öğretim kurumları ise yalnızca *kurs* adıyla hizmet vermektedir. Millî Eğitim Bakanlığı'nun belirlenmiş müfredatına göre genel eğitim- öğretim veren okullar ise *okul* (*anaokulu*, *ilköğretim okulu*, *ortaöğretim okulu* vb.) adı yanında *lise* ve *kolej* adlarını öne çıkarmaktadır. Özel öğretim kurumlarının bir bölümünde tür belirlemeleri *fen lisesi*, *aşam lisesi*, *fen derşhanesi*, *müzik kursu*, *dil eğitim kursu*, *öğrenci etüt merkezi* gibi daha alt açıklamalarla da yapılabilmektedir.

Eldeki verilere göre, bütün özel öğretim kurumlarının adlarında *özel* sıfatı yer almaktadır. Günlük yaşamda ve sözlü iletişim ortamlarında daha çok eksiltelen bu sıfat, kurumların özerk yapısını belirtiyor olmakla birlikte, bir "ayrıcılık" ögesi olarak da kullanılıyor gibidir. Ayrıca özel öğretim kurumlarının bir bölümü, yer aldıkları il ve ilçe adını öne çıkarmaktadırlar: *Özel Adana Ceylan Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu*, *Özel Adana Adafen Derşhanesi* gibi. *Özel*, genellikle adların en başındaki sıfat olarak kullanılırken, bazı kurumlarda il / ilçe adlarının *özel* sıfatından önce yer aldığı görülmektedir: *Adana Özel Bilge Fen Derşhanesi*, *Adana Özel Çelebi Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu* gibi. Yine özel öğretim kurumlarının büyük bir bölümü, adlarında *yeni* sıfatını kullanmaktadır. Bu sıfat, kurumsal bir yapılanmaya işaret edebileceği gibi (dağılan bir kurumun yeniden toparlanması gibi), kurumun öğrencilerin ve velilerin gözündeki çekiciliğini artırmaya, başka bir deyişle reklâm ve pazarlamaya dönük bir strateji de olabilir.

Özel sıfatı, il / ilçe adları, tür belirleyici adlar ve özel adlar (*Akdeniz*, *Avrupa*, *Asya*, *Çukurova* veya *Abdullah Yarıncı*, *Gülin Yurdaer* gibi) bir yana bırakıldığında, özel öğretim kurum adlarının bir bölümünün bütünüyle Türkçe olduğu, bir bölümünün herhangi bir yabancı dilden sözcükle oluşturulduğu, kimilerinin ise karma (Türkçe

◆ Muna Yüceol Özezen

bir sözcük + başka herhangi bir dilden sözcük) bir görünümde olduğu görülmektedir. Bu konuyla ilgili sayısal bulgular aşağıda Tablo 2’de verilmiştir:

kaynak dil	sıklık / oran	
	Seyhan	Yüreğir
Türkçe	123 / %46,26	9 / %37,50
Arapça	24 / %8,95	1 / %4,16
Farsça	8 / %2,98	0 / %0
İngilizce	15 / %5,59	0 / %0
Fransızca	9 / %3,35	0 / %0
Almanca	1 / %0,37	0 / %0
Yunanca	3 / %1,119	0 / %0
Moğolca	3 / %1,119	0 / %0
Karma	82 / %30,59	13 / %54,16
TOPLAM	268 / %100	24 / %100

Tablo 2: özel öğretim kurumlarında kaynak dil

Tablo 2’ye göre özel öğretim kurumlarına ad vermede en önemli kaynak dil Türkçedir. Gerek Seyhan gerekse Yüreğir ilçesinde Türkçeyi, Arapça izlemektedir. Ancak sayısal değer bakımından karma görünümdeki adlar da büyük bir sıklığa sahiptir. Bunlarda ya adı oluşturan herhangi bir sözcük öbeğinin kurucu birimlerinin farklı dillerden gelen sözcükler olması (*Birebir Haziran (Dershanesi) = “Türkçe “birebir” + Arapça “haziran”* gibi) veya tek sözcükten oluşan adlarda farklı dillerin dil bilgisi özelliklerinin kullanılması (*asrın = Arapça “asr” + Türkçe iyelik eki gibi*¹) söz konusudur. Bu adlar şöyle sıralanabilir:

Türkçe: (SEYHAN) 5 Ocak, Ada Bil, Aday, Akçay, Ağün, Altıneller (4 kez), Aşama Dergisi, Aydın, Başak (2 kez), Başarı Ayrıntı, Beşgen, Bilge, Bilgi, Bilim (2 kez), Boğaziçi, Büyük Doruk, Büyük Öncü, Büyük Sınav Dergisi (2 kez), Çağdaş Bilgi, Çağdaş Yeditepe, Damla Su, Değişim, Deniz, Destek Bilgi, Doruk (2 kez), Dördüncü Boyut, Egemen, Ek- Bil, Elini Ver, Emre, Enlem, Erişim, Geleceğe Umut, Gökkuşuğu, Gündoğdu (3 kez), İyi Gündoğdu, Güneş Işığı, Güney Doruk, Güney, Güzeller Tümay, Güzeller, Hep Gülen Gözler, Işık (6 kez), Işıltı, Işın, İlk (Çukurova), İlk Adım, İlk Çizgi, İlk Özlem, İlke, İlkem, İnce, İşlem, İyi Gündoğdu, Kapsam, Kartaneleri, Katılım, Kelebekler, Kök- Dil, Kuzey Doruk,

1 Buradaki asrın sözüğü, Arapça “asr” + Türkçe tamlayan durum eki değildir. Bu sözcük “Asrın” özel kişi adından getirilmiştir. Ancak sözcüğün köken bilgisininin Arapça “asr” + Türkçe iyelik eki biçimindeki çözümlemesi de yalnızca bir tahmindir. Zira sözcük, her iki çözümleme biçimini de açıklamayan uydurma bir sözcük gibi görünmektedir.

Minik Serçe, Olgun, Olguner, Orkun Bilişim, Ova Birey Dergisi, Ödevim, Öncü, Öz Gelişim, Öz Özkan, Özde, Sevgiyle Elele, Sezgin, Son Yankı, Şimşek (2 kez), Tokyay, Uğur (2 kez), Uğurlu Eller, Umuda Adım, Umudum, Uzman, Üst Düzey (2 kez), Yaman, Yarınlar (2 kez), Yaşam Yolum, Yazılım Bilge, Yazılım, Yeni (Adana) Ortadoğu (2 kez), Yeni (Adana), Yeni Alper, Yeni Beşler, Yeni Birikim, Yeni Boyut, Yeni Çağlar, Yeni Duyum, Yeni Kavram (2 kez), Yeni Özağ, Yeni Umut Yolu, Yeni Utku, Yeni Yaşam, Yeşilevler, Yükleme- Denklem; (YÜREĞİR) Ayaz (2 kez), Beşçınar, İlk Evrim, İlk Ögem, Kırçıkçekleri, Olgun, Özgüneş, Yeni Çağlayan.

Arapça: (SEYHAN) Burç, Cem, Ender (2 kez), Erkan (7 kez geçen bu sözcük Arapça “dayanaklar, direkler” anlamında ele alındı.), Fen, Feyza, Hamle, İsbet, Murat, Sedef, Ufuk, Zafer (4 kez), Zirve; (YÜREĞİR) Murat.

Farsça: (SEYHAN) Baran, Dergah, Hazal, Koza, Minecan, Reha, Şahin, Yasemin; (YÜREĞİR) yok.

İngilizce: (SEYHAN) Baraj, Destina (?), Detay (2 kez), Efor, Ekstrem, Elize², Kampus, Kariyer, Kobel³, Kriter, Lider (2 kez), Modern Üniversite, Star; (YÜREĞİR) yok.

Fransızca: (SEYHAN) Bulvar, Ekol (3 kez), Elit, Onur, Piramit, Sentez, Volkan; (YÜREĞİR) yok.

Almanca: (SEYHAN) Otoban; (YÜREĞİR) yok.

Yunanca: (SEYHAN) Açelya (2 kez), Delta; (YÜREĞİR) yok.

Moğolca (SEYHAN) Ceylan (3 kez); (YÜREĞİR) yok.

Karma Görünümde Olanlar (SEYHAN) (Başkent Üniversitesi) Başkent (3 kez), A'dan Z'ye Kadar, Adafen, Asrın, Barajyolu Fen Bilimleri Merkezi, Bilfen (5 kez), Bilgi Test, Bilimkent (4 kez), Birebir Haziran, Bireysel Eğitim Modeli, Biricik Can, Boğaziçi Pi, Büyük Akademi Dergisi, Büyük Atlas (2 kez), Büyük Okyanus, Coşku Pi Analitik, Çelebi, Çiğdem Can, Diva Grup, Doğru Tercih, DEULCOM (Değişik Eğitimlerin Uzmanlığında Cari Organizasyon Merkezi)⁴, Efecan, Ekin Fen, Elips Eğitim Kalite Sistem Tutarlılık Rekabet Etkinlik Merkezi, Final Dergisi (2 kez), Güney Şampiyon, İlk Kariyer, İlk Limit, İlk Nehir, İlk Turuncu, Mat- Fen, Matematik Dünyası, Megadil, MEM (Modern Eğitim Merkezi) (2 kez), Metod Dergisi (2 kez), Modern Fen Merkezi, Momentum Dergisi, Özkarol (2 kez), Özkobel, Platon Bilişim, Seçkin Pusula, Seviyem, SİEM (Sosyal İktisat), Şirin Minik Kalpler, Şişman Aday, Tarkim⁵, Turuncu Anahtar, Yeni Analiz, Yeni Bulvar, Yeni Can, Yeni Cihan, Yeni Çelebi, Yeni Delta, Yeni Fatih, Yeni İkbal, Yeni İktisadi Analiz, Yeni Maraton, Yeni Mayıs, Yeni Modern, Yeni Murat (2 kez), Yeni Otoyol, Yeni Set, Yeni Sihirli Eller, Yeni Sistem (2 kez); (YÜREĞİR) Canev, Erfidan, Işık, İstek Vakfı Özel Gönen (5 kez), Öz Mert, Yeni Aşiyân, Yeni Bahar, Yeni Birkent, Yeni Nil.

2 Bu sözcüğün İngilizce “meydana çıkarmak, sorgu yoluyla anlamak” anlamındaki “elicit”ten mi, “temiz” anlamındaki “elision”dan mı geldiği belli değildir. Bu kullanımıyla sözcük uydurma gibi görünmektedir.

3 Sözcük Türkçede genel dilde yaygınlıkla kullanılmayan ve “yama, ekleme” anlamındaki “cobble” sözcüğünden gelmiş gibi görünmektedir.

4 Bu sözcük, Adana’da yanlış bir tercihle “DUELCOM” olarak telaffuz edilmektedir.

5 Kurs yetkilileriyle yapılan görüşme sonucunda sözcüğün “tarım” ve “kimya” sözcüklerinden kısalma olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Değerlendirme:

Ad bilimi çalışmalarıyla elde edilen bulgular, kültür tarihi, genel tarih, halk bilimi, edebiyat tarihi, dil psikoloji gibi birçok alana katkı sağlar. Türkiye’de bu alanda yapılan çalışmalarda genellikle tarihsel dönemlerle ilgili yer adları, kişi adları, coğrafi adlar gibi özel adlar incelenmektedir. Ancak günümüz ad vermelerinin de günümüzün düşünce yapısının dile yansımaları göstermesi bakımından dikkate değerdir.

Bu çalışma Adana’daki özel öğretim kurum adlandırmalarıyla ilgili genel eğilimleri, Türkçe ve yabancı sözcük kullanımı konularındaki genel tutumu ortaya çıkarmak üzere hazırlanmıştır. Veriler, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Web Sitesi’nden (www.ookgm.meb.gov.tr/OkulListe.aspx), 19 Mart 2008 tarihinde elde edilmiştir. Özel öğretim kurumları, genel ve kitlesel veya sınırlı ve dar bir eğitim verip vermemelerine bakılmaksızın incelemeye tabi tutulmuştur. Böylece, büyük kitlesel sınavlara dönük eğitim veren dershanelerle, örneğin bir estetik ve güzellik kursu, eş değer veriler olarak ele alınmıştır.

Sözü edilen resmî internet sitesine göre Adana’da merkez ilçelerle diğer ilçelerde olmak üzere toplam 408 özel öğretim kurumu vardır. Bunların en büyük bölümü en büyük merkez ilçe olan Seyhan’dadır (toplam 317); bunu ikinci büyük merkez ilçe olan Yüreğir izlemektedir (toplam 32). Araştırma bu 349 özel öğretim kurumunun adları üzerinde sürdürülmüştür.

Adana’daki özel öğretim kurumlarına verilen adlar, bu bölgenin özel eğilim ve seçimlerini gösterebileceği gibi, Türkiye’deki genel durum konusunda da fikir verici olabilir. Bu konudaki en sağlıklı yargıya, Türkiye’deki en azından belli başlı yerleşim yerlerindeki özel adlandırmalar incelendikten ve elde edilen bulgular karşılaştırıldıktan sonra varılabilir.

Özel öğretim kurumlarının adları incelenirken, yukarıda sözü edilen resmî internet sitesindeki belirlemeler esas alınmıştır. Buna göre özel öğretim kurumlarının tür adlarında tam bir belirlilik yoktur. Birbirine benzer eğitim veren kurumların, *okul, lise, kolej veya kurs, dersane, eğitim merkezi* gibi farklı adları kullandıkları görülmektedir.

Özel öğretim kurumlarının tamamına yakın bir bölümü adlarında *özel* sıfatını, bir bölümü ise *yeni* sıfatını kullanmaktadır. Bu kullanımlar kurumsal yapılanmaları gösterebildiği gibi, reklâm ve pazarlamaya dönük stratejiler olarak da değerlendirilmelidir.

Kurum adlarının büyük bir bölümü yalnız Türkçe bir sözcüğü tercih ederken (Seyhan %46,26; Yüreğir %37,50), bir başka büyük bölümü iki veya daha çok dilden sözcüklerin oluşturduğu öbekleri (*Arapça+ Türkçe, Türkçe + İngilizce, Türkçe + Arapça* gibi) veya çeşitli dillerin dil bilgisel olanaklarından kurulmuş yapıları (*Arapça bir sözcük + Türkçe çekim eki, Türkçe bir sözcük + Arapça çekim eki* gibi) kullanmaktadır. Dersane adlarında yeni türetme Türkçe sözcüklerin, özellikle bilimsel terimlerin belirgin bir üstünlüğü vardır (*Enlem, Yükleme- Denklem, Kavram, Beşgen, Erişim, Yazılım, Kriter, Platon Bilişim, Sentez* gibi.). Bunun yanında genel dilin genel sözcükleri de sıklıkla kullanılmaktadır (*Katılım, Işık, Başak, Uğur, Aday* gibi.).

Çalışmada kullandığı adla eğitimdeki “iddia” sını ve vizyonunu öne çıkaran özel öğretim kurumları bulunduğu da tespit edilmiştir (Zafer, Doruk, Burç, Zirve, Yeni Sistem, Ekol, Lider gibi). Ancak her bir adın temelde benzer “iddia”larla özel olarak seçildiği tahmin edilebilir. Bu konudaki kesin yargılar, ancak özel öğretim kurumlarına uygulanacak anket (sormaca) çalışmalarıyla ortaya konabilir.

Sözü edilen anket çalışmaları, özel öğretim kurum adlarında Türkçe sözcüklerin ağırlıklı olarak kullanımının “bir eğitim kurumu olarak Türkçe konusundaki duyarlılığın” mı, genel eğilimlerin ve “moda”nın mı sonucu olduğu, yoksa rastlantı-sallıkla mı açıklanabileceği konularının belirlenmesi açısından da gereklidir.

Özellikle anaokulu ve rehabilitasyon merkezlerinde daha çok kurumların amaçlarını gösteren sevgi ve şefkat içerikli sözcükler veya sözcük öbekleri kullanılmaktadır (İlk Adım, Yaşam Yolum, Umut Yolu, Geleceğe Umut, Gökkuşak, Elini Ver, Şirin Minik Kalpler, Sevgiyle Elele gibi). Benzer kullanım motorlu taşıt sürücülerini kursları için de geçerlidir (Otoban, Otoyol gibi.).

Özel öğretim kurum adları, dil bilimsel bir açımla değerlendirilebileceği gibi, içinde bulunulan dönemin toplum bilimsel durumunun sorgulanıp değerlendirilmesine olanak tanıyan veriler olarak da ele alınmalıdır.

Kaynakça

- Aksan, Doğan (2007), *Her Yönüyle Dil- Ana Çizgileriyle Dilbilim*, cilt III, 4. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları: 439.
- Devellioğlu, Ferit (1997), *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, yeniden düzenlenmiş ve gözden geçirilmiş 14. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Sözlük Dizisi: 1, Ankara.
- Özezen, Muna Yüceol (2006), 2005- 2006 Yıllarında Türkiye’de Bazı Yer Adları ve Bu Bağlamdaki Dilsel Sorunlar, *Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri*, Bilkent Üniversitesi Yayınları, Ankara, ss. 555- 565.
- Türkçe Sözlük* (2005), 10. Baskı Türk Dil Kurumu Yayınları: 549, Ankara.

AN INVESTIGATION ON THE PRIVATE EDUCATION INSTITUTION NAMES

Muna YÜCEOL ÖZEZEN*

Abstract

This paper has been prepared for the purpose of describing the names of private schools, courses and classrooms in Adana and thereby showing how preference of these “education” institutions using Turkish words is. It is already known that the onomastic studies in Turkey have been performed mostly concerning with historical names. But, through this paper it is understood that the onomastics material in modern times is also important to shed light on the cultural structure of modern Turkish people, their sociological views and preference of using Turkish words and therefore these material is worthy to examine.

Key Words: Onomastic, toponymy, sociolinguistics

* Asst. Prof. Dr; Çukurova University, Arts and Sciences Faculty, Department of Turkish Language and Literature